

Foto: Fotopersburo Dijkstra bv

Roosevelt Academy: een FANTASTISCHE KANS voor ZEELAND

Interview met Annette Nijs

Hoe ziet de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, A.D.S.M. Nijs, de Roosevelt Academy? Is het puur een experiment aan de rand van het land of kan het een belangrijke rol gaan spelen bij de toekomstige ontwikkeling van het hoger onderwijs in Nederland? Wij spraken met Nijs op de vijfde verdieping van het spiksplinter-nieuwe ministerie van Onderwijs in Den Haag.

DICK VAN DEN BOUT EN PAUL VAN DER VELDE

Hoe bent u in aanraking gekomen met de Roosevelt Academy?

Op Koninginnedag 2002 kwam Nel Ginjaar-Maas op me toe en vroeg me hoe ik het plan voor de oprichting van de Roosevelt Academy vond. Dat had ik een week

daarvoor ontvangen en had nauwelijks tijd gehad het te bestuderen. Ik antwoordde dat ik nog niet door de bocht was. Er moet meer zijn dan een lidmaatschap van dezelfde partij [VVD] om een subsidie aan de Roosevelt Academy te verstrekken. Het plan moest

aansluiten bij onze beleidsprioriteiten. Die zijn: samenwerking met de Vlaamse universiteiten; samenwerking van rijk, provincie, gemeente en de private sector in de financiering van het hoger onderwijs en doorstroming van hogeschool naar universiteit. Daar beantwoordde het RA-concept. Ik heb een subsidie van 5 miljoen euro toegezegd voor een periode van drie jaar, met een waslijst met voorwaarden.

Die kennen we uit ons hoofd: internationalisering, doorstroming, bekostiging, cofinanciering bedrijfsleven.

Inderdaad. Belangrijke voorwaarden, maar vernieuwende initiatieven moet je durven ondersteunen zeker als ze betekenis kunnen hebben voor de rest van Nederland. Veranderingen in de Wet op het Hoger Onderwijs hebben de oprichting van de Roosevelt Academy mogelijk gemaakt. De universitaire opleiding is sinds kort gesplitst in een bachelor en een master-deel, waardoor het bachelor-deel gemakkelijk 'elders' kan worden verzorgd. In het geval van de Roosevelt Academy gaat het dan, net als bij het University College Utrecht, om een bachelor-opleiding die internationaal is georiënteerd en academisch onderwijs op hoog niveau verzorgt

Deze Zeeuwse 'universiteit op afstand' is nog vrij uniek. Ik ben echt benieuwd hoe de Roosevelt Academy zich gaat ontwikkelen en welke problemen zullen opdoemen, bijvoorbeeld als het gaat om de samenwerking met Vlaamse universiteiten. Ik zie de Roosevelt Academy als case study om toekomstige samenwerkingsverbanden met hogescholen en universiteiten in buurlanden gemakkelijker tot stand te brengen.

Zullen kleinschalige colleges als het University College Utrecht en de Roosevelt Academy een trend worden?

Het University College Utrecht, waar de Roosevelt Academy op gebaseerd is, heeft zich al bewezen. Het college heeft inderdaad de potentie een trend te worden. Ik kan me voorstellen dat ook andere instellingen besluiten een kleinschalig internationaal georiënteerde colleges op te zetten met veel buitenlandse studenten. Universiteiten en hogescholen gaan ook steeds nauwer samenwerken. Kijk maar naar de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam, de Vrije Universiteit en de Hogeschool Windesheim. De afstand tussen hoger en wetenschappelijk onderwijs is kleiner aan het worden. Er moet wel onderscheid blijven bestaan tussen wetenschappelijke en beroepsgericht opleidingen maar de tijd dat een insti-

tuut maar één soort opleiding aanbiedt, ligt achter ons. De studenten gaan een gebouw binnen en nemen daar de afslag wetenschappelijk of beroepsgericht.

Verder zal de kleinschaligheid van een college een meer persoonlijke en betere begeleiding van studenten mogelijk maken. Tenslotte zal de aanwezigheid van een college van betekenis zijn voor de regio; het lokale bedrijfsleven is er niet voor niets enthousiast voor. Wat mij betreft mogen kleinschalige colleges een nieuwe trend worden.

Hoewel het bedrijfsleven de Roosevelt Academy belangrijk vindt, ligt de relatie nog in de intentionele sfeer. Om die operationeel te krijgen, is nog een ander verhaal.

Het is een experiment en dat onderdeel moet nog verder uitgewerkt worden, net als het nog een tijd zal duren voor er een draagvlak voor de instroom van Vlaamse studenten is. Toch zie ik op kleine schaal duidelijk het enthousiasme van de ondernemers. Zo verricht Dow Chemical veel onderzoek en je zou je kunnen voorstellen dat dat in de toekomst gedeeltelijk in samenwerking met de Roosevelt Academy zal gebeuren. De Academy zal zeker een impuls voor de Hogeschool Zeeland zijn. Al deze zaken moeten de komende jaren een solide vorm krijgen, want anders wordt het een overheidszaak terwijl het duidelijk als een regionale aangelegenheid bedoeld is.

De filosofie van de Roosevelt Academy is rendement. Hoe kan je als kleinschalig college met een duidelijk andere visie op studeren dan de grote universiteiten een verschil maken? Hoe haal je optimaal ruimte uit het budget en beperk je de uitval? Is het belangrijk dat de Roosevelt Academy met zijn campusconcept daar een toon in zet?

Dat vind ik heel belangrijk. Je hebt in Nederland niet de zoveelste universiteit nodig als je het zwart-wit bekijkt, want we hebben er al genoeg. Als je iets nieuws doet dan moet je daarmee experimenteren zodat verbeteringen aangebracht kunnen worden. De rendementen op de Nederlandse universiteiten zijn in het algemeen vrij laag. Door studenten zoveel mogelijk aan de universiteit te binden en vrije tijd en studententijd te combineren op één locatie – de campus – kan het rendement aanzienlijk verhoogd worden.

Het idee van een campus wordt versterkt door de studenten om de Roosevelt Academy te laten wonen en de

catering wordt op vier plekken in de omgeving verzorgd en er wordt een cultureel centrum in het centrum geopend. Dat zal duidelijk effect op de binnenstad hebben. De cultuur van leren zal heel pregnant aanwezig zijn.

Het is een fantastisch mooie stad in een regio waar je nog kan ademhalen. Het zou prachtig zijn als de stad door de Roosevelt Academy een deel van zijn oude allure terug krijgt. Ik denk dat de studenten een grotere slagingskans hebben als het studeren zich buiten de studie uitbreidt. Ik ga ervan uit dat het een grote kans van slagen heeft, zo niet dan is het concept achter de Roosevelt Academy gedeeltelijk mislukt.

Impliceert de betere doorstroming in het hoger onderwijs dat er een andere vorm van bekostiging zal komen, een soort studiepuntenfinanciering?

Die discussie speelt. De instelling als zodanig wordt steeds minder relevant en daardoor interessanter om de bekostiging aan te verbinden. We betalen nu de universiteiten en hogescholen, ze worden zelfs met naam en toenaam genoemd in de Wet op het Hoger Onderwijs. Ze worden afgerekend op het aantal behaalde diploma's. Nu de universiteiten en hogescholen allerlei samenwerkingsverbanden aangaan, zoek je een ander aangrijpingspunt. Daar zijn we nu mee bezig. De naam van universiteiten wordt straks veel meer bepaald of waard door het netwerk waar ze in zitten dan het gebouw en die ene naam. In feite is het gebouw het aanbod en het ligt voor de hand bij de bekostiging meer te kijken naar de vraag.

Het aspect internationalisering – Engelstalig onderwijs, relatie met Vlaanderen, werving buitenlandse studenten – is in de RA-context belangrijk voor u. Op het University College Utrecht zijn bijvoorbeeld vijftig nationaliteiten vertegenwoordigd. Zou het niet beter zijn zich bij de werving te richten op bepaalde landen?

In het hoger onderwijs is het internationale aspect van groot belang. Zelf heb ik macro-economie gevolgd aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam, daar ben ik in 1987 afgestudeerd. Ongeveer tien jaar daarna heb ik mijn MBA-titel gehaald aan de London Business School. Er is een ontwikkeling waarbij internationalisering een vlucht neemt, met alle positieve en minder positieve gevolgen van dien. Er is een discussie gaande over welke niet-Nederlandse studenten interessant zijn voor onze hoger-onderwijsinstellingen. Dat kan per instelling verschillen maar er moet wel een keuze

gemaakt worden. Vijftig is een keuze, maar waarom en in hoeverre wordt daarmee de kwaliteit van de opleiding versterkt? We zullen zeker de discussie gaan voeren over de bekostiging van alle niet-EU-studenten; zeker als die willekeurig hier naartoe gehaald worden, ga ik ze niet klakkeloos bekostigen. Het aantrekken van buitenlandse studenten moet geconcentreerd en veel beter onderbouwd worden dan nu het geval is. Je ziet dat instellingen al keuzes beginnen te maken, zoals de keuze voor EU-landen of Aziatische landen. Het is voor de Roosevelt Academy en de Hogeschool Zeeland belangrijk na te denken over de landen waar ze studenten vandaan willen halen. De studenten zijn gebaat bij duidelijkheid. Als bijvoorbeeld Poolse of Chinese studenten weten welke instellingen in Nederland op ze mikken, is het makkelijker voor hen een keuze te maken.

Voor de Roosevelt Academy is Vlaanderen belangrijk, maar wanneer we naar het aantal Nederlandse studenten dat in België studeert kijken, is dat vijf keer zo hoog als het aantal Belgische studenten in Nederland. Toegegeven, Zeeland grenst aan Vlaanderen, maar is Vlaanderen niet erg protectionistisch als het om de bescherming van zijn eigen instituten gaat? Wat zijn uw verwachtingen?

Je moet het zien vanuit een Europees perspectief. Je kunt, als je over internationalisering praat, niet heel Europa in een keer meenemen. Dus je begint bij de grenslanden. Het is een moeizaam proces. We hebben onlangs de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) opgericht. De gedachte hierachter is dat beide kanten het voordeel ervan gaan inzien. De Vlaamse student moet het aantrekkelijk vinden om aan de Roosevelt Academy in Middelburg te gaan studeren. Dikwijls zijn het heel praktische problemen die een student doen besluiten niet in het buitenland te gaan studeren, bijvoorbeeld omdat de opleidingen net iets anders in elkaar zitten. Voor docenten die over de grens willen gaan werken, doen zich weer andere problemen voor, zoals een andere CAO of een andere academische kalender.

Hoe ziet u de Roosevelt Academy in zijn Zeeuwse context?

Het is een fantastische kans voor Zeeland maar ook voor Nederland. De energie eromheen is geweldig. Het is in twee jaar van de grond getild. Je valt gelijk voor het idee als je in Middelburg rondloopt.